

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

ТРАНСКОРДОННЕ КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Ступінь вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	034 Культурологія
Освітньо-професійна програма:	Культурологія
Освітня кваліфікація:	Бакалавр культурології
Професійна кваліфікація:	Фахівець з аналітики культури та креативних індустрій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол
засідання кафедри культурології
№ 1 від «3» вересня 2020 р.

ЛУЦЬК – 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: Бакалавр	Вибіркова спеціалізації
Кількість годин / кредитів 180/6		Рік навчання – 3 курс
		Семестр - 6 семестр
ІНДЗ: є		Лекції – 44 год.
		Практичні (семінарські) – 42 год.
		Самостійна робота – 84 год.
Мова навчання	Консультації – 10 год.	
	Форма контролю: залік	
		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Бондарук Сергій Олексійович**

Науковий ступінь: **кандидат філософських наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **доцент кафедри культурології**

Контактна інформація: моб. тел. 0501011453, 068 8997343,

ел. адреса: sbondaruk1@gmail.com

Дні занять: лютий-червень 2021

З розкладом можна ознайомитись на офіційному сайті СНУ ім.Лесі Українки, зокрема за посиланням

<https://vnu.edu.ua/uk/articles/testoviy-dostup-case-files-collection>

III. Опис дисципліни

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс являє собою теоретичну складову фахової підготовки бакалаврів зі спеціалізації спеціальності «Культурологія». Студент вивчатиме систему понять транскордонного культурного співробітництва, організацію різних його форм співпраці, зокрема євро регіонів, напрямів здійснення співпраці на прикордонних територіях, вітчизняного та закордонного досвіду реалізації інтеграційного потенціалу суміжних територій.

2. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає попереднє засвоєння студентами знань і компетентностей, набутих при вивченні таких навчальних дисциплін, як «Основи культурології», «Комунікативна культура», «Культурно-дозвіллева діяльність», «Управління закладами культури і мистецтва» історико-культурних дисциплін, тощо.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Транскордонне культурне

співробітництво» є сформування у студентів цілісного соціокультурного погляду на особливості та тенденції розвитку прикордонних територій, специфіку транскордонного співробітництва, розуміння його значення для міжкультурної, освітньої, економічної взаємодії, роль у підвищенні конкурентоспроможності та туристичної привабливості регіонів в умовах розширення сучасних євроінтеграційних процесів.

Завдання:

- оволодіти теоретико-методологічними основами транскордонної єврорегіоналізації, зосередившись на проблемах та перспективах транскордонного культурного співробітництва;
- вивчити існуючі моделі і напрями ТКС Європи як важливого етапу на шляху до євроінтеграції;
- вивчити існуючі та запроєктовані єврорегіони за участю українських регіонів, а також їх роль і місце в розвитку культурних індустрій прикордонних територій;
- вивчити особливості, проблеми та перспективи розвитку туристичного бізнесу, культурних індустрій та міжкультурної співпраці Волині в транскордонному контексті та роль інфраструктури в розвитку ТКС.

Результати навчання (компетентності).

Впродовж вивчення навчальної дисципліни у студентів формуються наступні професійні **загальні компетенції (ЗК).**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

Фахові компетенції (ФК)

ФК 2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

ФК 3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;

ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК 6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.

ФК 7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.

ФК 8. Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвіллеві) щодо об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу.

ФК 9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.

ФК 10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

ФК 11. Здатність організувати культурні події, використовуючи сучасні методи та технології.

ФК 12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації. Здатність до критичного усвідомлення варіативності культурологічних знань та навичок відповідно до завдань та специфіки конкретної ситуації і соціокультурних умов.

ФК 13. Здатність до професійної взаємодії з представниками інших спеціальностей, а також залучення до розв'язання культурних проблем представників громадськості.

ФК 14. Опанування теоретичних та практичних основ розвитку культурних і креативних індустрій, передусім, івент-менеджменту, арт-кураторства, екскурсійної та музейно-галерейної діяльності.

ФК 16. Здатність аналізувати специфіку Волині як пограничного регіону в етнокультурологічному та полікультурному контекстах.

А також досягаються визначені Освітньою програмою **програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН 9. Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження.

ПРН 12. Обґрунтовувати, розробляти та реалізовувати культурні події та проекти з дотриманням законодавства та у відповідності до визначених мети та завдань.

ПРН 18. Здатність моніторити соціокультурний потенціал та креативний ресурс Волині з метою налагоджування транскордонного співробітництва та міжкультурної взаємодії..

У контексті формування вищезазначених професійних компетентностей, студенти будуть обізнані у таких питаннях:

- теоретико-методологічні основи транскордонної єврорегіоналізації,
- проблеми та перспективи функціонування та подальшого розвитку транскордонного культурного співробітництва;
- оцінка розвитку транскордонного культурного співробітництва в Європі та українському прикордонні,
- стан інвестиційно-підприємницької діяльності українського прикордоння в царині культури,
- політико-географічні аспекти формування та функціонування єврорегіонів за участю України,
- стан, проблеми, напрямки і перспективи транскордонного культурного співробітництва Волині як прикордонного регіону;
- роль етнічних спільнот і культурних осередків у транскордонному культурному співробітництві Волині.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Кількість годин					
		у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін).	Лаб.	Конс	Сам. Роб.	*Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи транскордонної єврорегіоналізації							
Тема 1. Глобалізація і транскордонна єврорегіоналізація	17	4	4		1	8	РМГ/3

Тема 2. Європейська інтеграція. Єврорегіон як форма транскордонного співробітництва.	17	4	4		1	8	РМГ/3
Тема 3. Основні засади транскордонного культурного співробітництва	16,5	4	4		0,5	8	РМГ/3
Тема 4. Науково-методологічні основи розвитку ТКС: місце культури	8,5	2	2		0,5	4	РМГ/3
Тема 5. Культурні зв'язки в контексті теорії транскордонного співробітництва	8,5	2	2		0,5	4	РМГ/1,5
Тема 6. Методологія дослідження ТКС	8,5	2	2		0,5	4	РМГ/1,5
Модульна контрольна робота							МКР/30
Разом за змістовим модулем 1	76	18	18		4	36	45
Змістовий модуль 2. проблеми та перспективи транскордонного співробітництва							
Тема 7. Проблеми ТКС на європейському континенті	17	4	4		1	8	РМГ /3
Тема 8. Стратегічні напрямки ТКС і проблеми культурної співпраці	17	4	4		1	8	РМГ/3
Тема 9. Суспільно-культурні аспекти європейського ТКС	17	4	4		1	8	РМГ /3
Тема 10. Міжнародна культурна комунікація в контексті ТКС.	17	4	4		1	8	ДС/3
Тема 11. Особливості реалізації регіональної політики розвитку ТКС в культурній сфері	17	4	4		1	8	РМГ/3
Тема 12. Культурна співпраця в контексті пріоритетів місцевої влади в ТКС	19	6	4		1	8	ДС/3
Модульна контрольна робота							МКР/30
Разом за змістовим модулем 2	104	26	24		6	48	48
Індивідуальне навчально-дослідне завдання							ІНДЗ/7
Усього годин	180	44	42		10	84	100

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота студентів з курсу «Транскордонне культурне співробітництво» включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до виступів на семінарах, а також вивчення тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій, конспектування основних теоретичних джерел з кожного змістовного модуля. Нижче наводиться орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи студентів.

Теми самостійної роботи	Годин
Змістовний модуль 1	
Тема 1. Глобалізація і транскордонна єврорегіоналізація	8
Тема 2. Європейська інтеграція. Єврорегіон як форма транскордонного співробітництва.	8

Тема 3. Основні засади транскордонного культурного співробітництва	8
Тема 4. Науково-методологічні основи розвитку ТКС: місце культури	4
Тема 5. Теорія транскордонного співробітництва	4
Тема 6. Методологія дослідження ТКС	4
Змістовний модуль 2	
Тема 7. Проблеми ТКС на європейському континенті	8
Тема 8. Стратегічні напрямки ТКС і проблеми культурної співпраці	8
Тема 9. Суспільно-культурні аспекти європейського ТКС	8
Тема 10. Міжнародна культурна комунікація в контексті ТКС.	8
Тема 11. Особливості реалізації регіональної політики розвитку ТКС в культурній сфері	8
Тема 12. Культурна співпраця в контексті пріоритетів місцевої влади в ТКС	8
Всього годин	84

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Програмою курсу передбачається обов'язкове індивідуальне науково-дослідне завдання, яке виконується на основі засвоєння певного змістовного модулю або змісту навчального курсу в цілому. Основна мета такого завдання полягає у систематизації, закріпленні, поглибленні теоретичних знань із курсу та застосування їх при вирішенні конкретних дослідницьких задач. Автор має продемонструвати рівень своєї фахової кваліфікації, ерудиції, а також володіння методикою та методологією культурологічного дослідження. Виконання завдання покликані сприяти підвищенню рівня інтелектуальної та дослідницької культури, більш глибокому осмисленню найістотніших проблем, пов'язаних з соціокультурними застосуваннями і роллю комунікативних технологій, засвоєнню необхідних форм та методів науково-практичної діяльності, розвитку творчого мислення.

Завдання пропонуються у формі написання творчої роботи (есе), яка має вирізнятися, з одного боку, концептуальним характером, а з іншого, – оригінальним авторським підходом до теми. Насамперед, на високу оцінку може претендувати робота, яка містить власний погляд на розглядувану проблему, відзначається логічністю і переконливістю аргументації, знанням першоджерел, зв'язком із сучасними культурними реаліями.

Робота повинна містити план, обґрунтування вибору теми, концептуальні висновки і список використаної літератури. Орієнтовний обсяг такої роботи – 10 - 15 сторінок.

Орієнтовна тематика ІНДЗ

1. Культура в контексті глобалізації.
2. Регіональна інтеграція у Європейському макрореєоні світу
3. Регіональна інтеграція у Американському макрореєоні світу
4. Регіональна інтеграція у Азійському макрореєоні світу
5. Транскордонне співробітництво у регіональному розвитку та інтеграційних процесах: теоретичні аспекти

6. Транскордонне співробітництво у регіональному розвитку та інтеграційних процесах: досвід Європейського Союзу
7. Модель формування транскордонного регіону (за Н. Мікулою)
8. Моделі та напрямки транскордонного співробітництва (у межах “старої Європи”)
9. Моделі та напрямки транскордонного співробітництва (на кордонах “старої Європи” та “нової Європи”)
10. Моделі та напрямки транскордонного співробітництва (на нових кордонах Європейського Союзу)
11. Транскордонна співпраця у межах державних структур України
12. Єврорегіони як основа у процесах європейської інтеграції
13. Програми транскордонного співробітництва ЄС
14. Перспективні єврорегіони України: політико-географічні аспекти формування та функціонування
15. Проблеми транскордонної співпраці на Європейському континенті
16. Проблеми формування спільного ринку праці українсько-польського прикордоння
17. Досвід Польщі в існуванні допустимих форм праці іноземних підприємців
18. Українсько-польська транскордонна співпраця: політико-географічні аспекти
19. Українсько-російська транскордонна співпраця: політико-географічні аспекти
20. Карпатський єврорегіон: політико-географічні аспекти формування та функціонування.
21. Єврорегіон “Буг”: політико-географічні аспекти формування та функціонування.
22. Єврорегіон “Слобожанщина”: політико-географічні аспекти формування та функціонування.
23. Єврорегіон “Нижній Дунай”: політико-географічні аспекти формування та функціонування.
24. Єврорегіон “Верхній Прут”: політико-географічні аспекти формування та функціонування.
25. Єврорегіон “Дніпро”: політико-географічні аспекти формування та функціонування.
26. Транскордонне співробітництво як форма об’єднання регіонального розвитку між прикордонними територіями.
27. Транснаціональне співробітництво як форма сприяння гармонійної територіальної інтеграції з кандидатами ЄС.
28. Міжрегіональне співробітництво як форма поліпшення регіонального розвитку через міжнаціональну, міжрегіональну кооперацію.
29. Міжнародне культурне співробітництво в контексті ТКС.
30. Пріоритети місцевої влади в ТКС
31. Волинь в контексті єврорегіональної та транскордонної співпраці.
32. Основні етапи розвитку стратегії ТКС Волинської області та суміжних прикордонних території Польщі та Білорусі.
33. Культурні осередки Волині в контексті ТКС та єврорегіональної взаємодії.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять студентами є обов’язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини тощо).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних завдань. Якщо студент має вагомні причини, які не дозволяють йому систематично відвідувати заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовані студентом індивідуальні завдання

(проблемні завдання, реферати, творчі роботи, есе) мають продемонструвати поглиблене вивчення джерел, змістовність і глибину розкриття теми, творчий підхід і самостійність мислення, оригінальність висновків. За потреби студент може отримати консультацію у викладача у позааудиторний час. Студенти мають дотримуватись етичних норм академічної доброчесності та не допускати обману й академічного плагіату. Під академічним плагіатом розуміється оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (цитовання). подання робіт, які є не вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

Політика щодо дедлайнів (крайній термін) та перескладання. Диференційований залік проводиться в терміни, визначені деканатом у 1-му семестрі. Студентам, що не з'явились на диференційований залік з поважних причин дозволяється перескладання в інший термін, встановлений деканатом. Третя й остання спроба складання заліку відбувається за присутності комісії з трьох викладачів, яких визначає деканат, включаючи викладача, який викладав дисципліну.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з філософськими текстами та спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);
- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;
- ✓ контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

V. Підсумковий контроль

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (MAX = 40 БАЛІВ)		Модульний контроль/залік (MAX = 60 БАЛІВ)		Загальна кількість балів	
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий МОДУЛЬ 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
15	18	7	30	30	100

**Максимальна кількість балів,
яку може отримати студент за види навчальних робіт:**

Семінарські заняття - (за роботу на одному занятті – 1,5 бали; у тому числі – відповідь на питання – 1 бал, доповнення – 0,5 бала) – 33 бали за семестр;
 модульна контрольна робота №1(письмово) – 30 балів;
 модульна контрольна робота №2(письмово) – 30 балів;
 індивідуальне навчально-дослідне завдання – 7 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри;
- творчий підхід, самостійність мислення.

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, у випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може добрати бали, виконавши певний вид індивідуальних завдань (наприклад, перездати якусь тему, написавши підсумковий реферат, есе тощо). На залік виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Михасюк І. Р., Залога З. М., Сухай О. Є. Розвиток транскордонного підприємництва в українсько-польських єврорегіонах / За наук. ред. І. Р. Михасюка. – Львів: НВФ “Українські технології”, 2008.
2. Михасюк І., Мальський М. Основи глобальних економічних відносин. – Львів, Жешув, 2003.
3. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: Монографія. – Львів: ІРД НАН України, 2004.
4. Бабінська О. В. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток підприємництва у прикордонному регіоні. – К., 2006.
5. Луцишин П. В. Єврорегіон “Буг”. Обласний суспільно-географічний комплекс: теорія, методика, практика. – К.: ІСД МО, 1996.
6. Вільні економічні зони / За ред. І. Ю. Сіваченка. – К., 2004.
7. Федан Р. Регіональні фактори активізації транскордонної співпраці Польща та України. Монографія. – Львів: ІРД НАН України, 2003.
8. Калитчак Р. Регіоналізм у європейських інтеграційних процесах. – К., 2007.

Додаткова

1. Беленький П. Ю., Мікула Н. А. Методологічні аспекти міжрегіонального та транскордонного співробітництва // Зовнішньоекономічний кур’єр. – № 1 – 2. – Львів: ТПП, 2001.
2. Білорус О. Г. Економічна система глобалізму. – К.: КНЕУ, 2003.
3. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів. – Львів: ІРД НАН України, 2006.
4. Власов В. І., Саблук Р. П. Проблеми вступу України до ЄС // Економіка АПК. – 2005. – №2.
5. Власов В., Оніщук М., Овсянніков О. Сільське господарство Польщі після вступу до Європейського Союзу // Економіка АПК. – 2005. – №12.
6. Герасимчук З.В., Лютак О.М. Регіональна політика ТКС: механізм формування і реалізації: Монографія. – Луцьк: Надтир’я, 2010. – 188 с.
7. Дергачев В.А., Вардомский Л.Б. Регионоведение: Учебное пособие. – М.: ЮНИТИ, 2004. – 463 с.
8. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2007 – 2010 роки // Урядовий кур’єр. – 2007. – 17 січня. – № 8.
9. Державна регіональна політика у транскордонних областях. Транскордонне співробітництво // Регіональна політика та механізми її реалізації: Монографія. Колектив авторів / За ред. акад. НАН України М.І.Долішнього. – К.: Наукова думка, 2003 – 503 с.
10. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ – ХХІ століть: нові пріоритети. – Київ: Наукова думка, 2006. – 511 с.
11. Клімчук Б., Луцишин Н., Луцишин П. Єврорегіон «Буг»: концепція та стратегія розвитку: Монографія. – Луцьк: Ред.-вид.відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2002. – 416 с.
12. Макогон Ю.В., Ляшенко В.И. Формы и направления межрегионального трансграничного сотрудничества: Монография, изд. 2-е, исп. и допол. – Донецк: ООО «Юго-Восток, Лтд», 2003. – 512 с.
13. Матвієнко О. В. Розвиток систем середньої освіти в країнах Європейського Союзу: порівняльний аналіз. - К., 2005. - 39с.

14. Міжнародна економіка: навчальний посібник /Божидарнік Т.В., Савош Л.В., Кравчук О.Я. та ін. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010. – 420 с.
15. Мікула Н. Євро регіони: досвід та перспективи. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – 222 с.
16. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: Монографія. – Львів: ІРД НАН України, 2004. – 395 с.
17. Писаренко С. М. Організаційно-економічний механізм реалізації регіональної політики Європейського Союзу. - Л. : ІРД НАН України, 2002. - 80с.
18. Регіони України: Статистичний збірник / За ред. О. Г. Осауленка. – У 2-х ч. – К.: Консультант, 2009.
19. Розширення Європейського Союзу: нові можливості та перспективи для України. - К. : НІСД, 2004. - 80с.
20. Словник-довідник Європейського Союзу. - К. : Видавництво "К.І.С.- Київ. Інформація. Сервіс", 2001. - 152с.
21. Смогень М. Умови локального розвитку транскордонних територій Підкарпаття // Регіональна економіка. – 2007. - №3.
22. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України / С.І. Соколенко. – К.: Логос, 2009. – 568с
23. Статистичний щорічник Львівської області за 2007 рік / За ред.. С. Маяковського. – Львів: Обласне управління статистики, 2008.
24. Студенніков І. Транскордонне співробітництво та його місце в регіональному розвитку // Регіональна політика в країнах Європи: Уроки для України / Київ. центр Ін-ту Схід-Захід; за ред. С. Максименка. – К.: Логос, 2000. – 171 с.
25. Шнирков О. І., Кузнецов О. В., Кульпінський С. В. Європейський валютний союз. - К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2001. - 198с.
26. Яковчук О.В. Суспільно-географічний аналіз та моделювання сталого розвитку транскордонних територій (на прикладі євро регіону Слобожанщина): Автореф. дис... к.г.н / 11.00.02. – Таврійський національний університет ім. В.І.Вернадського. – Х., 2006. – 20 с.

Інформаційні ресурси.

1. Організація Об'єднаних Націй <http://www.un.org>
2. World Urbanization Prospects <http://esa.un.org>
3. Міжнародна організація праці (МОП) <http://www.ilo.org.un>
4. Міжнародна організація з міграції (МОМ) <http://www.iom.org.un>
5. Всесвітня організація з охорони здоров'я <http://www.who.org.un>
6. Світовий банк <http://web.worldbank.org>
7. Світова книга фактів <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/docs/>
8. Верховна Рада України www.rada.gov.ua
9. Європейський Союз <http://europa.eu/>